24/09/2023

Η Τίμια Κάρα του Αποστόλου Ανδρέου του Πρωτοκλήτου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πατρών

Ο Απόστολος Ανδρέας ο Πρωτόκλητος, ο Θεμελιωτής και ιδρυτής της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας στο Βυζάντιο, πέρασε από την Θράκη και τη Μακεδονία και ήλθε στην Πελοπόννησο. Εγκαταστάθηκε στην Πάτρα, όπου εκήρυξε τον Χριστό, ίδρυσε την τοπική Εκκλησία και μαρτύρησε με σταυρικό θάνατο. Ο τάφος του υπάρχει μέχρι σήμερα στον παλαιό Ι. Ναό του Αγίου στην Πάτρα.

Image not found or type unknown

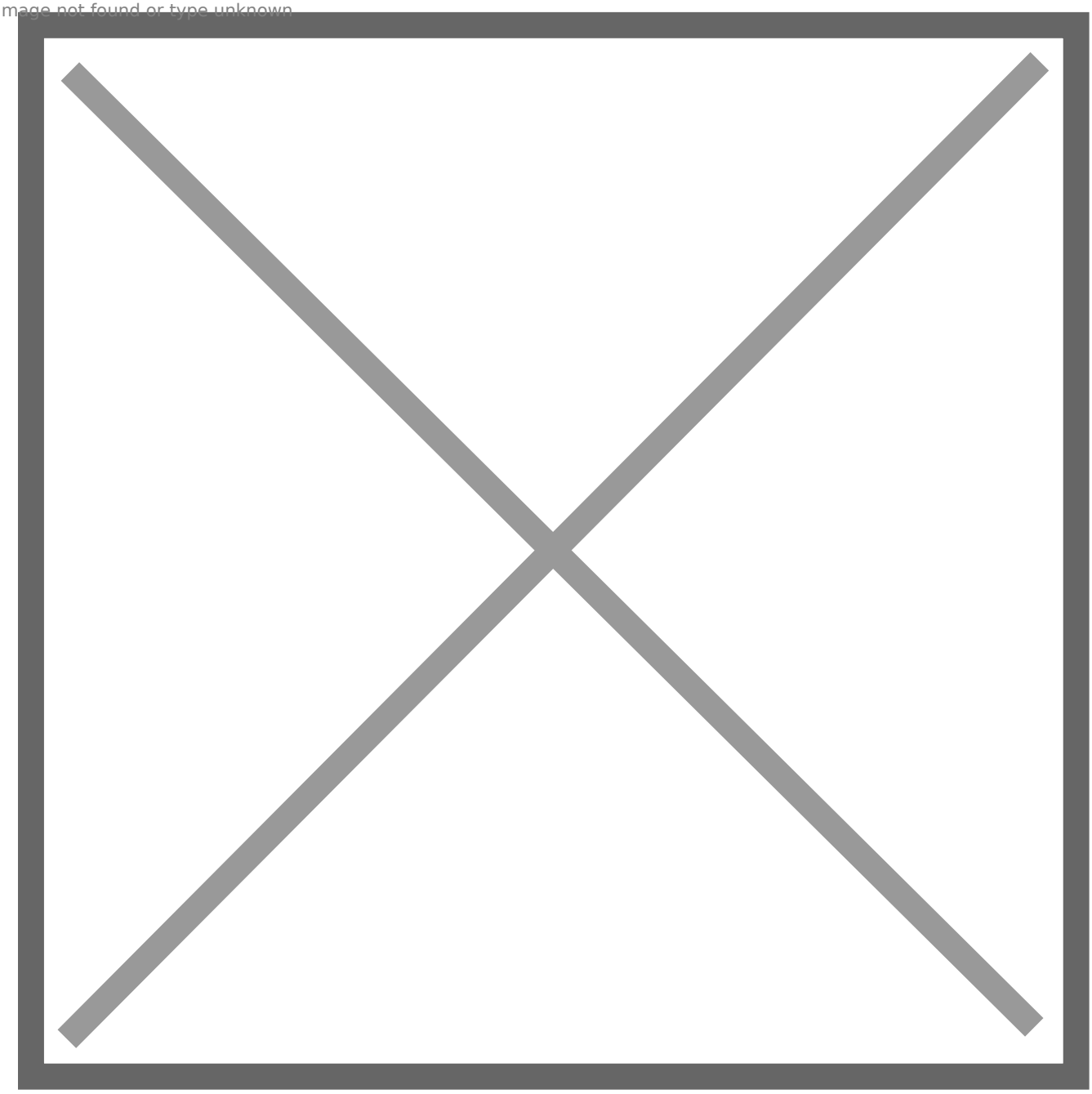

Μετά τους χρόνους των διωγμών μέρος του ιερού λειψάνου του Πρωτοκλήτου μετακομίστηκε στην **Κωνσταντινούπολη**. Ο γιος του Μ. Κωνσταντίνου, αυτοκράτορας Κωνστάντιος, έστειλε στην Αχαΐα τον δούκα Αρτέμιο (τον μετέπειτα Άγιο) ο οποίος πήρε από την Πάτρα, πιθανότατα, μέρος του λειψάνου του Πρωτοκλήτου, το οποίο στις 3 Μαρτίου 357 κατατέθηκε στο ναό των Αγίων Αποστόλων μέσα σε πολύτιμη θήκη που έφερε την επιγραφή **“Θησαυρός των Πατρέων”**. Από εκεί μεγάλο τμήμα του λειψάνου άρπαξαν οι Λατίνοι το 1204 και το μετέφεραν στο Αμάλφι της Ιταλίας.

Στις 11 Απριλίου 1462 ο ηγεμόνας της πόλεως των **Πατρών Θωμάς Παλαιολόγος** , ο τελευταίος δεσπότης του Μωρηά και αδελφός του τελευταίου αυτοκράτορα

του Γένους Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, φεύγει από την Πάτρα και πηγαίνει στη Δύση, καθώς και η Πελοπόννησος είχε υποδουλωθεί πλήρως στους Τούρκους (1460). Ο Θωμάς Παλαιολόγος είχε πάρει μαζί του και την Τιμία Κάρα του Πρωτοκλήτου Αποστόλου για να μην πέσει στα χέρια των Τούρκων, και την παρέδωσε στους Λατίνους για ασφαλέστερη φύλαξη. Ο Θωμάς Παλαιολόγος παρέδωσε αρχικά την Αγία Κάρα στον απεσταλμένο του πάπα Καρδινάλιο στην Αγκώνα. Από εκεί μεταφέρθηκε προσωρινά στην πόλη **Νάρνη της Ομβρικής**, όπου παρέμεινε παραπάνω από ένα χρόνο, μέχρις ότου απελευθερωθεί η περιοχή της Ρώμης, ώστε να γίνουν ανεμπόδιστα οι μεγαλοπρεπείς τελετές. Το ιερό λείψανο μεταφέρθηκε από τη Νάρνη στα πρόθυρα της Ρώμης, εκεί όπου άλλοτε ο Μ. Κωνσταντίνος είχε δει το όραμα “εν τούτω νίκα” . Εκεί το παρέλαβε ο Πάπας, και με μεγάλη πομπή μετακομίστηκε στη Ρώμη. Η **κάρα του Πρωτοκλήτου** παραδόθηκε στον πάπα Πίο τον Β’ από τον έλληνα καρδινάλιο Βησσαρίωνα, ο οποίος εκφώνησε και υψηλό λόγο κατά την απόθεση της **Τιμίας Κάρας** στο ναό του **Αγίου Πέτρου**.

Πέρασαν 500 χρόνια. Το 1962 η Ι. Μητρόπολις Πατρών και ο **Δήμος Πατρέων** κατέβαλαν πολλές προσπάθειες προκειμένου η Ρώμη να αποδώσει τον “Θησαυρόν

των Πατρέων” στην πόλη του μαρτυρίου του Πρωτοκλήτου. Η ανταπόκριση ήταν θετική. Ο μεγαλεπήβολος πάπας Παύλος ο ΣΤ’ αποφάσισε να επιστρέψει στην Πάτρα την Τιμία Κάρα, εις ένδειξη καλής θελήσεως. Αντιπροσωπεία του Πάπα Παύλου με επικεφαλής τον Καρδινάλιο Μπέα μετέφεραν την Τιμία Κάρα του Αποστόλου Ανδρέου από το ναό του Αγίου Πέτρου της Ρώμης και την παρέδωσαν στον Μητροπολίτη Πατρών Κωνσταντίνο στις 26 Σεπτεμβρίου 1964, στην πλατεία Τριών Συμμάχων, ενώπιον χιλιάδων λαού, 20 αρχιερέων, του Προέδρου της Κυβερνήσεως Γεωργίου Παπανδρέου, του κλήρου της Ι. Μητροπόλεως και πολλών άλλων επισήμων. Στη συνέχεια η Τιμία Κάρα με μεγαλειώδη πομπή μεταφέρθηκε στο Ναό του Αγίου Ανδρέου, όπου εψάλη Δοξολογία με την παρουσία της διαδόχου Ειρήνης.

Ολόκληρο το χρονικό της επανακομιδής της Τιμίας Κάρας του Αποστόλου Ανδρέου στην Πάτρα, έγραψε ο τότε **Αρχιμ. Νικόδημος Βαλληνδράς** (ο πρ. Μητροπολίτης Πατρών), ο οποίος έγραψε και την Ασματική Ακολουθία για το γεγονός αυτό.

Το χρονικό δημοσιεύτηκε στο περιοδικό “Εκκλησία” (15 Οκτωβρίου 1964, αριθ. 20) ενώ η Ακολουθία εκδόθηκε από την Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος (Αθήναι 1964).

Πρωταγωνιστικό ρόλο στο γεγονός της επιστροφής της Τιμίας Κάρας στην Πάτρα διαδραμάτισε ο τότε Πρωτοσύγκελλος της Μητροπόλεως Αρχιμ. Ιερόθεος Τσαντίλης (νυν Μητροπολίτης Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης). Τους επίσημους λόγους του Μητροπολίτου Πατρών Κωνσταντίνου μετέφραζε στα γαλλικά ο αρχιμ. Δημήτριος Τρακατέλλης (νυν Αρχιεπίσκοπος Αμερικής). Μεταξύ των προσκεκλημένων Αρχιερέων ήταν και ο εκ Πατρών μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Αυστραλίας Ιεζεκιήλ, ο οποίος και προέστη της παννυχίδος “ευγνωμοσύνης και ευχαριστιών”, της πρώτης δηλαδή νυκτερινής Θείας Λειτουργίας, που τελέστηκε στον παλαιό Ναό του Αγίου Ανδρέου, με τη συμμετοχή πλήθους πιστών, προσκυνητών της Τιμίας Κάρας του Αποστόλου.

Ο τότε Μητροπολίτης Πατρών Κωνσταντίνος έγραψε σε σχετική εγκύκλιό του: “Συγκίνησις δυσπερίγραπτος πληροί τας ψυχάς. Παλμοί ιεροί διατρέχουν την πόλιν. Δάκρυα κυλούν εις τους οφθαλμούς. Επανέρχεται μετά 500 έτη από την Βασιλικήν του Αγίου Πέτρου Ρώμης εις την Βασιλικήν του Αγίου Ανδρέου Πατρών η Τιμία Κεφαλή του Πολιούχου ημών. Ουδέποτε άλλο άγγελμα συνήγειρε βαθύτερον την πόλιν ημών. Εις το βάθος του ορίζοντος εμφανίζονται τα οράματα των Παλαιολόγων, διαγράφει κύκλους ο Βυζαντινός δικέφαλος αετός. Κυματίζει εις την αύραν του Πατραϊκού η σημαία της πόλεως με τον χιαστόν Σταυρόν. Νεανίσκοι και παρθένοι, πρεσβύτεροι μετά νεωτέρων, άρχοντες και πάντες λαοί

αινέσωμεν το όνομα Κυρίου. Άσωμεν αυτώ άσμα καινόν”